

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SPECIALIŲJŲ ŽEMĖS NAUDOJIMO SĄLYGŲ ĮSTATYMO Nr. XIII-2166 2, 11, 23,
24 ir 25 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2026 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 35 dalį ir ją išdėstyti taip:

„35. Skirstykla – teritorija, statinys ar patalpa, kurioje įrengti elektros priėmimo, **perdavimo** ir skirstymo įrenginiai, turintys komutavimo aparatus, magistralines ir jungiamąsias šynas, pagalbinius įrenginius (kompresorius, akumuliatorius ir kt.), taip pat apsaugos ir automatikos įtaisus ir matavimo prietaisus.“

2. Pakeisti 2 straipsnio 50 dalį ir ją išdėstyti taip:

„50. Transformatorių pastotė – teritorija, statinys ar patalpa, kurioje įrengti 35 kV ir aukštesnės įtampos galios transformatoriai ir kiti elektros įrenginiai, skirti elektros energijai **priimti, perduoti**, skirstyti ir jos parametrams keisti.“

3. Papildyti 2 straipsnį 34¹ dalimi:

„34¹. **Sinchroninių kompensatorių stotis – teritorija, statinys ar patalpa, kurioje įrengti pirminės ir antrinės komutacijos elektros įrenginiai ir kiti elektros įrenginiai, skirti palaikyti nustatytus įtampos parametrus elektros tinkle.**“

2 straipsnis. 11 straipsnio pakeitimas

Papildyti 11 straipsnį 5 dalimi:

„5. **Kai šiame įstatyme nurodytos teritorijos, nustatytos tenkinant viešąjį interesą, mažinamos, asmuo, suinteresuotas ūkinės ir (ar) kitokios veiklos, dėl kurios buvo nustatytos šios teritorijos, vykdymu, o kai tokio nėra, – teritorijų planavimo dokumento ar žemės valdos projekto organizatorius arba įstatymų ar ministro (pagal pavestas valdymo sritis) įgaliota institucija per 3 darbo dienas nuo teritorijų planavimo dokumento, žemės valdos projekto ar planų, žemėlapių ir (ar) schemų (kai šių teritorijų planus, žemėlapius ir (ar) schemas tvirtina Vyriausybė, įstatymų ar Vyriausybės įgaliota institucija) patvirtinimo, informaciją apie šiame įstatyme nurodytas mažinamas teritorijas ir jose taikytinas specialiąsias žemės naudojimo sąlygas viešai paskelbia savo, savivaldybės, kurios teritorijoje nustatyta šiame įstatyme nurodyta teritorija, ir Vyriausybės, įstatymų ar Vyriausybės įgaliotos institucijos, priėmusios sprendimą nustatyti šiame įstatyme nurodytą teritoriją (kai šiame įstatyme nurodytų teritorijų planus, žemėlapius ir (ar) schemas tvirtina Vyriausybė, įstatymų ar Vyriausybės įgaliota institucija), interneto svetainėse. Skelbiamoje informacijoje nurodoma informacija arba pateikiama nuoroda, kur galima su šia informacija susipažinti: sprendimas ar kitas dokumentas, kuriuo buvo patvirtintas teritorijų planavimo dokumentas ar žemės valdos projektas ar atitinkamos teritorijos planas, žemėlapis ir (ar) schema; nuoroda į Lietuvos erdvinės informacijos portalą (geoportal.lt); žemės sklypo, kuriame mažinamos nustatytos teritorijos, unikalus numeris; adresas (savivaldybė, seniūnija, išskyrus seniūnijas miestuose, gyvenamoji vietovė, gatvė, numeris); specialiosios žemės naudojimo sąlygos, taikytinos šiame įstatyme nurodytoje teritorijoje. Tokiu būdu paskelbus informaciją apie šiame įstatyme nurodytų teritorijų mažinimą yra laikoma, kad žemės savininkui, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtiniui, taip pat fiziniam ar juridiniam asmeniui arba kitai organizacijai ar jų padaliniam, naudojantiems žemę pagal**

Nekilnojamojo turto registre įregistruotą sutartį, ir (ar) Nekilnojamojo turto registre įregistruoto nekilnojamojo daikto savininkui ar patikėtiniui apie tokius veiksmus pranešta viešo paskelbimo šioje dalyje nurodyta tvarka, dieną.“

3 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 23 straipsnio 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) transformatorių pastočių, skirstyklų, srovės keitimo stočių, **sinchroninių kompensatorių stočių**.“.

4 straipsnis. 24 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 24 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„24 straipsnis. Elektros tinklų apsaugos zonų dydis

1. Oro linijos apsaugos zona – išilgai oro linijos esanti žemės juosta, kurios ribos nustatomos matuojant horizontalų atstumą į abi puses nuo ~~kraštinių~~ oro linijos **atramų ašies**, ir oro erdvė virš šios juostos. Oro linijos apsaugos zonos ribos nustatomos atsižvelgus į šių linijų įtampą:

- 1) iki 1 kV įtampos oro linijoms – po 2 metrus;
- 2) 6 ir 10 kV įtampos oro linijoms – po 10 metrų;
- 3) nuo aukštesnės kaip 10 kV iki 35 kV įskaitytinai įtampos oro linijoms – po 15 metrų;
- 4) nuo aukštesnės kaip 35 kV iki 110 kV įskaitytinai įtampos oro linijoms – po 20 metrų;
- 5) nuo aukštesnės kaip 110 kV iki 220 kV įskaitytinai įtampos oro linijoms – po

25 metrus;

6) nuo aukštesnės kaip 220 kV iki 400 kV įskaitytinai įtampos oro linijoms – po 30 metrų;

7) nuo aukštesnės kaip 400 kV iki 750 kV įskaitytinai įtampos oro linijoms – po 40 metrų.

2. Oro kabelių linijos apsaugos zona – išilgai oro kabelių linijos esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 2 metrus į abi puses nuo ~~kraštinių kabelių~~ **oro kabelių linijos atramų ašies** ir oro erdvė virš šios juostos.

3. Požeminių kabelių linijos apsaugos zona – išilgai požeminių kabelių linijos esanti žemės juosta, kurios ribos nustatomos matuojant horizontalų atstumą į abi puses nuo šios linijos, vanduo virš jos ir žemė po šia juosta. Požeminių kabelių linijos apsaugos zonos ribos nustatomos atsižvelgus į šių linijų įtampą:

- 1) iki 110 kV įtampos požeminių kabelių linijoms – po 1 metrą;
- 2) 110 kV ir aukštesnės kaip 110 kV įtampos požeminių kabelių linijoms – po 2 metrus.

4. Oro linijos apsaugos zona ir oro kabelių linijos apsaugos zona išilgai šių linijų ir kabelių sankirtos su vandens telkiniais (upėmis, kanalais, ežerais ir kitais vandens telkiniais) – oro erdvė virš vandens telkinių paviršiaus, matuojant horizontalų atstumą nuo ~~kraštinių laidų ar kabelių~~ **oro linijos ar oro kabelių linijos atramų ašies**: laivybiniais vandens telkiniais – 100 metrų atstumu, nelavybiniais vandens telkiniais – atstumais, nustatytais šio straipsnio 1 ir 2 dalyse. **Tinklų operatorius turi teisę 100 metrų atstumu nuo linijos ašies, paviršinio vandens telkinių pakrančių apsaugos juostoje, įrengti ir prižiūrėti įspėjamuosius laisvo aukščio iki vandens lygio ženklus.**

5. Povandeninių kabelių linijų apsaugos zona – žemės (dugno) juosta išilgai povandeninės kabelių linijos, kurios ribos yra po 100 metrų į abi puses nuo šios linijos kabelių inžinerinio statinio išorinių ribų (jeigu kabelių inžinerinio statinio nėra, – nuo šios linijos kraštinių kabelių), ir vanduo virš šios juostos.

6. Transformatorių pastotės, skirstyklos, srovės keitimo stoties, **sinchroninio kompensatoriaus stoties** apsaugos zona atitinkamai sutampa su transformatorių pastotės, skirstyklos, ~~ir~~ srovės keitimo stoties **ir sinchroninio kompensatoriaus stoties** statiniais ir įrenginiais užstatyta teritorija ir oro erdvė virš jos. Uždarų transformatorių pastočių apsaugos zonos nenustatomos.

7. Transformatorinės ar skirstomojo punkto apsaugos ~~zona~~ **zonos**: yra ~~5 metrų pločio~~ žemės juosta aplink transformatorinę ar skirstomąjį punktą ir oro erdvė virš šios juostos.

1) Vidutinės (10 kV) ir žemosios įtampos (0,4 kV) transformatorinės ar skirstomojo punkto apsaugos zona – žemės juosta aplink transformatorinę ar skirstomąjį punktą ir oro erdvė virš šios juostos. Šios apsaugos zonos ribos nustatomos matuojant horizontalų atstumą nuo transformatorinės ar skirstomojo punkto išorinių sienų:

a) 3 metrai nuo žemosios įtampos (0,4 kV) įrenginių pusės, taip pat nuo sienų, kuriose nėra durų, vartų ar kitų eksploatacinių priegų;

b) 5 metrai nuo vidutinės įtampos (10 kV) įrenginių pusės, galios transformatoriaus kameros pusės ir nuo sienų, kuriose yra durys, vartai ar kitos eksploatacinės priegios.

2) Integruotų į pastatą transformatorių Integruotoms į pastatus transformatorinėms apsaugos zonos nenustatomos.“

5 straipsnis. 25 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 25 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„25 straipsnis. Specialiosios žemės naudojimo sąlygos elektros tinklų apsaugos zonose

1. Elektros tinklų apsaugos zonose draudžiama:

1) statyti gyvenamosios, kultūros, mokslo, gydymo, ~~maitinimo, paslaugų, prekybos, administracinės~~, viešbučių, ~~transporto, sporto~~ paskirties pastatus 110 kV ir aukštesnės įtampos oro linijų apsaugos zonose;

2) statyti ir (ar) įrengti stadionus, sporto, žaidimų aikšteles, turgavietes **6 kV ir didesnės įtampos elektros tinklų apsaugos zonose, statyti ir (ar) įrengti** pavojingų medžiagų talpyklas ir saugyklas, sąvartynus, ~~viešojo transporto stoteles~~;

3) statyti ir (ar) įrengti visų rūšių transporto priemonių ir (ar) mechanizmų stovėjimo ir saugojimo aikšteles **bei viešojo transporto stoteles 6–35 kV įtampos** oro linijų apsaugos zonose;

4) organizuoti renginius, ~~susijusius su~~ ar žmonių ~~susibūrimu~~ **susibūrimus 6–35 kV įtampos oro linijų apsaugos zonose**;

5) gadinti, užverti ar užversti kelius, skirtus privažiuoti prie elektros tinklų;

6) laidyti aitvarus ir skraidymo aparatų sportinius modelius, skraidyti bet kokio tipo skraidymo aparatais žemiau kaip 30 metrų virš aukščiausio oro linijos laido, išskyrus elektros tinklų naudotojų naudojamus elektros tinklų priežiūrai skirtus skraidymo aparatus;

7) ~~stovėti visų rūšių transporto priemonėms ir (ar) mechanizmams po oro linijų laidais~~ **330 kV ir aukštesnės įtampos oro linijų apsaugos zonose**;

87) barstyti iš lėktuvų ir kitų skraidymo aparatų trąšas ir chemikalus ant 35 kV ir aukštesnės įtampos oro linijų, transformatorių pastočių, skirstyklų, ~~ir~~ srovės keitimo stočių, **sinchroninių kompensatorių stočių, elektros energijos kaupimo įrenginių, kurie yra perdavimo ar skirstomųjų tinklų dalis, ir elektrolizės įrenginių**;

98) naudoti ugnį ir atlikti ugnies darbus, įrengti bei naudoti laužavietes, kepsnines, turistines virykles, laikinąsias lauko pirtis ir kitus atvirus arba uždarus ugnies šaltinius, taip pat bet kokius aukštos temperatūros, galinčius sukelti ugnį, įrenginius **6–35 kV įtampos oro linijų apsaugos zonose**, išskyrus atvejį, nurodytą šio straipsnio 2 dalies 8 punkte;

109) sandėliuoti **degius, sprogius ar kitaip gaisro ar sprogo riziką didinančius** bet kokias medžiagas, išskyrus, **kai jos saugomos statinyje ar uždaroje patalpoje. Šis punktas netaikomas medžiagoms, skirtoms** elektros tinklų statybos darbams vykdyti.

2. Elektros tinklų apsaugos zonose, Statybos įstatyme, Teritorijų planavimo įstatyme ar Lietuvos Respublikos energetikos ministro nustatyta tvarka negavus elektros tinklų savininko ar valdytojo pritarimo (derinimo) projektui ar numatomai veiklai, draudžiama:

1) statyti statinius, **pastatus**, ~~ir (ar)~~ įrengti įrenginius **ir laikinus statinius**, išskyrus statinius, **pastatus** ir įrenginius, kurių statyba draudžiama pagal šio straipsnio 1 dalį **ir esant išmatuoto elektromagnetinio ir (ar) elektrinio lauko dydžiams, lygiems arba viršijantiems HN 104:2011 „Gyventojų sauga nuo elektros linijų sukuriama elektromagnetinio lauko“ reikalavimus**;

2) keisti pastato (patalpos, patalpų) ar inžinerinio statinio paskirtį;

3) rekonstruoti, griauti statinius ar išardyti įrenginius;

- 4) įrengti gyvūnų laikymo aikšteles, vielines užtvaras ir metalines tvoras;
- 5) atlikti įvairius kasybos, dugno gilinimo, žemės kasimo (lyginimo), sprogdinimo, melioravimo, užtvindymo darbus;
- 6) sodinti arba kirsti želdinius;
- 7) mechanizuotai laistyti žemės ūkio kultūras;
- 8) naudoti ugnį ir atlikti ugnies darbus technologiniams procesams vykdyti;
- 9) įrengti visų rūšių transporto priemonių ir kitų mechanizmų stovėjimo aikšteles požeminių kabelių linijų apsaugos zonose;
- 10) dirbti smūginiais ir (ar) vibraciją sukeliančiais mechanizmais požeminių kabelių linijų apsaugos zonose;
- 11) keisti žemės paviršiaus altitudes daugiau kaip 0,3 metro (kasti gruntą arba užpilti papildomą grunto sluoksnį) požeminių ir povandeninių kabelių linijų apsaugos zonose;
- 12) nuleisti inkarus, plaukti su nuleistais inkarais ir kitais dugną siekiančiais įrankiais povandeninių kabelių linijų apsaugos zonose;
- 13) įvažiuoti transporto priemonėms ir kitiems mechanizmom, kurių aukštis su kroviniu arba be jo yra daugiau kaip 4,5 metro nuo kelio (žemės) paviršiaus oro linijų ir oro kabelių linijų apsaugos zonoje;
- 14) plaukti oro linijų apsaugos zonoje vandens transporto priemonėms, kai jų aukštis nuo vandens transporto priemonės grimzlės lygio vandens paviršiuje iki aukščiausio jos taško yra didesnis už tinklų operatoriaus vandens lygio ženkle nurodytą laisvą aukštį, išskyrus atvejus, kai vandens transporto priemonės valdytojas (laivavedys) plaukia po oro linija įvertinęs faktinį laisvą aukštį ir saugų atstumą iki oro linijos ir prisiimdamas atsakomybę už tokį sprendimą-;
- 15) statyti ir (ar) įrengti visų rūšių transporto priemonių ir (ar) mechanizmų stovėjimo ir saugojimo aikšteles bei viešojo transporto stoteles 110–400 kV ir mažesnės nei 6 kV įtampos oro linijų apsaugos zonose ir 110–400 kV požeminių kabelių linijų apsaugos zonose, transformatorių pastočių, skirstyklų, srovės keitimo stočių, sinchroninių kompensatorių stočių apsaugos zonose;**
- 16) naudoti ugnį ir atlikti ugnies darbus, įrengti bei naudoti laužavietes, kepsnines, turistines virykles, laikinąsias lauko pirtis ir kitus atvirus arba uždarus ugnies šaltinius, taip pat bet kokius aukštos temperatūros, galinčius sukelti ugnį, įrenginius 110–400 kV ir mažesnės nei 6 kV įtampos oro linijų apsaugos zonose;**
- 17) stovėti visų rūšių transporto priemonėms ir (ar) mechanizmom po oro linijų laidais 330 kV ir aukštesnės įtampos oro linijų apsaugos zonose;**
- 18) sandėliuoti medžiagas uždaruose statiniuose ar uždaruose patalpose, išskyrus skirtas elektros tinklų statybos darbams vykdyti;**
- 19) organizuoti renginius ar žmonių susibūrimus 110–400 kV ir mažesnės nei 6 kV įtampos oro linijų apsaugos zonose apsaugos zonose.**

3. Elektros tinklų savininkas ar valdytojas nepritaria projektui ar numatomai veiklai, jeigu šio straipsnio 2 dalyje nurodyti darbai pažeis elektros tinklų techninės saugos reikalavimus ir (ar) kels pavojų aplinkai, žmonių turtui, jų gyvybei ar sveikatai.“

6 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, taikymas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas įsigalioja 2027 m. sausio 1 d.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos iki 2026 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.
3. Šio įstatymo 4 straipsnyje nurodytos mažinamos teritorijos nustatomos ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje ir 9 straipsnio 2 dalyje nurodyti pranešimai ir prašymai pateikiami iki 2028 m. gruodžio 31 d.
4. Iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos pradėti ir nebaigti rengti teritorijų planavimo dokumentai, žemės valdos projektai, Vyriausybės ar Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka tvirtinami planai, žemėlapiai ir (ar) schemas (nerengiant teritorijų planavimo dokumento ar žemės valdos projekto), statinių (išskyrus atvejus, kai buvo išduoti specialieji reikalavimai)

ar kitos veiklos projektai, pradėtos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nurodytų teritorijų nustatymo procedūros, turi atitikti šio įstatymo reikalavimus.

5. Iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos nustatytų ir įregistruotų ir po šio įstatymo įsigaliojimo dienos šio įstatymo 4 straipsnyje nurodytų sumažėjusių elektros tinklų apsaugos zonų nustatymas ir įregistravimas Nekilnojamojo turto registre gali būti atliekamas elektros tinklų savininko ar valdytojo, esant elektros tinklų apsaugos zonų pakeitimu suinteresuoto asmens, prašymui.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas